

SPESIALENHETEN FOR POLITISAKER

PÅTALEVEDTAK

Dok. nr. 11

SAK NR 10965880 752/16-123

OSLO POLITIDISTRIKT MELDER OM AT POLITIOVERBETJENT A KAN HA UTVIST UFORSIKTIG OMGANG MED SKYTEVÅPEN

Anmeldelsen

Ved påtegning av 8. november 2016 meldte Oslo politidistrikt om vådeskudd avfyrt søndag 6. november 2016. Vedlagt påtegningen fulgte egenrapport utarbeidet av politibetjent D ved Kriminalvaktens Oslo. Av rapporten fremgikk at det den 6. november 2016 utenfor x-veien [REDACTED], Oslo, var avfyrt et vådeskudd. Skuddet ble avfyrt inne i en tjenestebil i forbindelse med nedspenning etter væpnet oppdrag. Hendelsen medførte ingen personskader. Materielle skader oppsto idet prosjektilet traff nederst på bilens høyre A-stolpe. Tjenestepersonen som avfyrte vådeskuddet var politioverbetjent A.

Tjenestebilen var en uniformert BMW X5 med kjennemerke [REDACTED]. I følge rapporten kjørte politioverbetjent A denne til politihuset i Oslo etter hendelsen, hvor den ble undersøkt av politibetjent D. Det var et hull i plastikken nederst på den høyre A-stolpen i bilen. Politibetjent D fant at hullet var forenlig med å være avsatt fra et prosjektil og at prosjektilet kom fra venstre. Det ble ikke funnet noen utskuddåpning.

Det anvendte våpenet var en Heckler & Kock P30 som er politiets standardvåpen. I det aktuelle magasinet var det 14 patroner igjen av typen 9x19 mm. Tomhylsen fra prosjektilet var overlevert til politibetjent D og ble oversendt Spesialenheten sammen med saken.

Avslutningsvis fremgikk av rapporten at ingen skulle ha registrert eller reagert på skuddet. Politiets operasjonssentral hadde heller ikke mottatt henvendelser om skudd eller smell i området.

Spesialenhetens etterforskning

Politioverbetjent A er avhørt som mistenkt.

E-postkorrespondanse mellom ansatte ved Oslo politidistrikt om nedspenning av våpen utendørs er innhentet. Det fremgår blant annet at lading og tømning av våpen skal skje "på stedet" (i tilknytning til oppdraget).

Spesialenheten har mottatt egenrapport om hendelsen fra politioverbetjent A.

Spesialenheten for politisaker

Sjefen for Spesialenheten, besøk: Grønnegata 82

Post: Postboks 93, 2301 HAMAR

Tel: 62556100 Faks: 62556102

E-post: post@spesialenheten.no

MWI004

Rapport og illustrasjonsmappe med bilder av tjenestebilen, våpenet og magasinet, er mottatt fra Oslo politidistrikt. Videre har politidistriktet oversendt kopi av politiets operative register (PO-logg) fra oppdraget politioverbetjent A var på, samt hendelsen knyttet til vådeskuddet.

Spesialenheten har utarbeidet en illustrasjonsmappe med "screenshot" fra Google Maps basert på politioverbetjent As forklaring.

Nærmere om sakens faktum

Det fremgår av politiooperativt register fra Oslo politidistrikt at politiet søndag 6. november 2016 kl. 18.32 mottok melding om at en person ble truet med øks av noen utlendinger i x-veien [redacted], Oslo. Ingen skulle være skadet. Kl. 18.35 ga operasjonsleder bevæpningsordre på oppdraget. Flere patruljer rykket ut. Politioverbetjent A var på stedet kl. 18.36 og ble frigjort fra oppdraget kl. 18.56. På bakgrunn av føringer i politiooperativt register legger Spesialenheten til grunn at politioverbetjent A avfyrte vådeskuddet mellom kl. 18.56 og kl. 19.03 og at det skjedde inne i tjenestebilen han disponerte. Det fulgte videre av registeret at dette skjedde under nedspenning av tjenestepistolen etter avsluttet væpnet oppdrag.

Politioverbetjent A forklarte i avhør hos Spesialenheten at han arbeidet åtte år i Forsvaret før han begynte i politiet i 1992. Han opplyste at han hadde jobbet med operativ tjeneste det meste av tiden i politiet. [redacted]

[redacted]. Han jobbet på den avdelingen som trolig hadde flest skarpe oppdrag i Oslo. Som innsatsleder hadde han god kunnskap om sikkerhetsrutiner og instruksverk. Han hadde god erfaring med tømning og nedspenning av våpen. Videre hadde han vært på regodkjenning for skyting uken før og han var godkjent for dette ut 2017.

Søndag 6. november 2016 arbeidet politioverbetjent A fra kl. 15.00 til kl. 00.15. Han kjørte uniformert patrulje alene. Da han mottok meldingen om at en person var truet med øks i x-veien [redacted] befant han seg på politihuset. Flere andre patruljer var da allerede underveis til adressen. Da han kom fram til stedet fikk han nye opplysninger som avdramatiserte hendelsen. Blant annet skulle politiet ha kontroll på gjerningsmannen. Politioverbetjent A frigjorde derfor deler av mannskapet og overlot det videre oppdraget til en av patruljene. Deretter meldte han seg ledig over sambandet. Det var ikke lenger behov for bevæpning og han ville foreta en kontrollert nedspenning på stedet. Han la merke til at det var noen barn/ungdommer samlet ca. 30-40 meter skrått lenger ned på venstre side av veien ved krysset xx-veien. Med tanke på hvor han sto parkert og av hensyn til barna/ungdommene, var det mest formålstjenlig å foreta nedspenningen inne i bilen. Der var intet som tilsa at en slik nedspenning ville medføre en fare. Deretter lukket han dørene og gjennomførte den rutinen han alltid pleide å gjøre. På dette tidspunktet satt han i førersetet.

Politioverbetjent A har forklart at han tok ut magasinet og trakk sleiden tilbake før han tittet inn i kammeret som en siste sjekk av om det var noen kule der. Deretter rettet han våpenet mot gulvet på passasjersiden. Han hadde fokus på gulvbrønnen på passasjersiden og holdt våpenet i sikker retning på skrått ned mot gulvet og trykket på avtrekkeren. Da smalt det og han ropte høyt "Idiot!" til seg selv.

A erkjenner at noe sviktet et eller annet sted i prosedyren. Han vet imidlertid ikke hvor feilen ligger. Han hadde fjernet magasinet før han dro sleiden tilbake, men er usikker på om patronen ble fjernet fra kammeret. Han mener at han hadde dratt sleiden langt nok tilbake. Han hadde også sett inn i kammeret og mente at det var tomt. Det var mørkt i bilen og han så ikke bakenden på patronen. A har opplyst at siden han hadde gjort dette så mange ganger tidligere, så var han helt sikker på at han fulgte prosedyren denne gangen også. Han hadde brukt våpenet på skytebanen dagen etter hendelsen og det var ingen tekniske feil ved dette. Hendelsen var etter hans oppfatning en prosedyrefeil, uten at han kan si hva som gikk galt. Han var hele tiden bevisst på hvor pistolmunningen pekte og at det var i sikker retning.

Politioverbetjent A har forklart at han etter at skuddet var avfyrt raskt sjekket ut om noen i nærheten hadde registrert hendelsen. De eneste menneskene han kunne se var barna/ungdommene og de hadde ikke skjønt hva som hadde skjedd. Hans kollegaer oppsøkte ham ikke. A undersøkte dørstolpen etter kulehull. Det fant han ikke og han kjørte tilbake til politihuset. På vei tilbake varslet han først operasjonsleder og deretter sin nærmeste leder om hendelsen. Inne i garasjen på politihuset undersøkte han bilen på nytt. Da fant han et kulehull helt nederst på A-stolpen foran på passasjerdøren. Han lyste også på utsiden av bilen, men fant ikke noe kulehull der. I følge A brukte han ved anledningen 9 mm helmantlet ammunisjon. Politioverbetjent A erkjente ikke straffeskyld for uforsiktig omgang med skytevåpen.

Illustrasjonsmappe datert 6. november 2016, utarbeidet av politibetjent D ved Oslo politidistrikt, viser blant annet bilder av hvor prosjektilet traff. Videre var det tatt bilder av bilens utside, der det ikke kunne ses noen utgangsåpning.

Spesialenhetens vurdering:

Spesialenheten for politisaker har som oppgave å etterforske og påtaleavgjøre saker som gjelder spørsmålet om ansatte i politiet eller påtalemyndigheten har begått en straffbar handling i tjenesten, jf. påtaleinstruksen § 34-1 første ledd.

Saken er vurdert i forhold til straffeloven 2005 § 188 som trådte i kraft 1. oktober 2015. Bestemmelsen rammer uforsiktig omgang med skytevåpen. Det følger av forarbeidene, Ot.prp. nr.8 (2007-2008), at bestemmelsen med enkelte endringer erstatter straffeloven av 1902 § 352, og i hovedsak viderefører gjeldende rett.

Straffansvar etter straffeloven § 188 er betinget av at gjerningspersonen har brukt eller behandlet skytevåpenet på en uforsiktig måte som er egnet til å volde fare for andres liv eller helse. Det kreves ikke at handlingen faktisk har voldt fare. Det er tilstrekkelig at adferden objektivt sett var egnet til dette. Av rettspraksis vises det blant annet til Rt-1989-439 og Rt-1993-96. Uttrykket "andres liv eller helse" innebærer at fare for lovovertrederens eget liv eller helse ikke rammes. Heller ikke fare for materiell skade rammes.

Skyldkravet er blandet. Det kreves forsett i forhold til den omstendighet at man har med et skytevåpen å gjøre, mens det er tilstrekkelig med uaktsomhet i forhold til den "uforsiktige omgang" som er "egnet til å volde fare". Bestemmelsen gir uttrykk for en norm som kommer til anvendelse både i de tilfeller hvor selve bevæpningen med skytevåpen er rettmessig og ønskelig (for eksempel politiets våpenbruk) og de tilfeller hvor både bevæpningen og bruken er uønsket. Farepotensialet ved uforsiktig omgang med skytevåpen ligger til grunn for det strenge aktsomhetskravet i straffeloven § 188.

Det fremgår av Rundskriv 2013/013 Direktiv for forvaltning av politiets tjenestevåpen og ammunisjon pkt. 1.2 at forvaltning av politiets våpen og ammunisjon blant annet er regulert i sikkerhetsbestemmelser for opplæring og øvelse i politiet gitt av Politidirektoratet. Under punkt 1.4.7 er det fremholdt at den enkelte polititjenestemann som er i befatning med våpen og ammunisjon plikter å sette seg inn i direktivet.

På bakgrunn av politioverbetjent As forklaring, samt de funn som fremgår av Oslo politidistrikts illustrasjonsmappe av 6. november 2016, legger Spesialenheten til grunn at han satt i førersetet på bilen og rettet våpenet skrått nedover mot gulvet på passasjersiden i det vådeskuddet ble avfyrt. Videre finner Spesialenheten at våpenet på dette tidspunktet pekte i en annen retning enn stedet hvor barna/ungdommene stod. I den anledning vises særlig til skisse utarbeidet av politioverbetjent A, samt hans forklaring om dette. Dessuten skjedde hendelsen inne i bilen og det ble skutt mot metall.

På bakgrunn av sakens opplysninger, og særlig forklaringen fra politioverbetjent A selv, finner Spesialenheten det bevist at han har behandlet skytevåpenet på en uforsiktig måte. Selv om det fremstår uklart nøyaktig hva som gikk galt, legger Spesialenheten uansett til grunn at vådeskuddet skyldes en prosedyrefeil fra hans side. Det er på det rene at det var skudd i kammeret på pistolen i det han trykket på avtrekkeren. Dette skulle ha vært fjernet under nedspenningen og deretter avdekket gjennom en "press check". Hvis det ikke var tilstrekkelig lys under tømningen i bilen skulle A besørget dette, eller behandlet våpenet som om det fortsatt var ladd. En opptreden i strid med dette anses som uaktsom. Det vises herunder til politiets grunnleggende sikkerhetsregler for behandling av våpen:

- Alle våpen er alltid ladd!
- Hold finger borte fra avtrekkeren til siktene er på målet!
- Ikke sikt på noe/noen du ikke er villig til å beskytte!
- Vær sikker på ditt mål og hva som er bak!

Spørsmålet blir videre om skuddet var egnet til å volde fare for andre. Spesialenheten bemerker innledningsvis at avfiring av skarpe skudd uten sikker bakgrunn og med andre personer i syne, i seg selv tilsier et visst fare- og skadepotensiale. I denne saken blir tjenestepersonens plassering, hvor han var, samt skuddretningen, helt sentrale momenter i avgjørelsen. Også kulens beskaffenhet ved at det ble brukt helmantlet ammunisjon kan ha betydning.

Politiførstebetjent A forklarer at våpenet pekte i sikker retning i forhold til de personene han observerte. Det er kun han selv som vet eksakt i hvilken retning pistolen var rettet idet skuddet ble avfyrt, da det ikke er øvrige vitner i saken. Således foreligger ikke objektive vitneforklaringer som opplyser noe om farepotensialet. Spesialenheten legger til grunn As forklaring om at pistolmunningen pekte skrått nedover og mot gulvet på passasjersiden av bilen. Dette underbygges også av kulehullets plassering. Det vises i den anledning til de undersøkelser Oslo politidistrikt gjorde av bilen kort tid etter hendelsen. Spesialenheten har også sett hen til at det ikke ble funnet en utskuddsåpning etter kulen.

Ut fra de foreliggende opplysninger finner Spesialenheten at skuddet fra politioverbetjent A ikke var egnet til å volde fare for andre.

I det etterforskningsresultatet med særlig styrke viser at det ikke har skjedd en straffbar handling foreslås saken henlagt som intet straffbart forhold anses bevist.

Vedtak

Saken henlegges for A som intet straffbart forhold anses bevist.

A underrettes om vedtaket.

Kopi av vedtaket oversendes Politimesteren i Oslo politidistrikt til orientering.

Sjefen for Spesialenheten for politisaker, 17. januar 2017

Jan Egil Presthus

Rune Fossum
juridisk rådgiver